

A teljes vér donációja

Egészségügyi szakdolgozók transfuziológiai
továbbképzése
Dr. Tóth Anikó
KM RVK Vérvétel

Jogszabály

3/2005. (II.10.) EüM rendelet

Az emberi vér és vérkomponensek gyűjtésére, vizsgálatára, feldolgozására és elosztására vonatkozó minőségi és biztonsági előírásokról, valamint ezek egyes technikai követelményeiről

A véradás etikai kódexe

- kényszer, nyomást nem szabad kifejtteni
- be kell tartani az alkalmasság irányelveit
- fel kell készíteni a Vérellátó dolgozóit, hogy képesek legyenek a donorokról gondoskodni
- a véradó tudja, hogy vérére szüksége van egy betegnek, és 3. félnek nincs haszna a véradásból
- a véradó biztos legyen abban, hogy vérét optimálisan használják fel a betegek számára
- személyes és eü. adatait bizalmasan kezelik

Véradás folyamata

Adatfelvétel

Laboratóriumi vizsgálat

Orvosi vizsgálat

Vérvételi zsákelőkészítés

Teljes vér levétele

A véradók azonosítása minden munkafolyamat megkezdése előtt kötelező!

Véradó azonosítása

A véradásra való alkalmasság megállapítása az adatfelvételkor kezdődik. A véradás előfeltétele a jogszabályban előírt, személyazonosítást szolgáló dokumentumok bemutatása.

A potenciális véradók személyazonosságát hitelt érdemlő módon meg kell állapítani.

Erre a célra olyan arcképes igazolvány alkalmas, amely az illető személy születési idejét is tartalmazza:

személyi igazolvány,
útlevél,
jogosítvány,
diákigazolvány.

Adatfelvétel

Az adatfelvétel során a véradónak be kell mutatnia lakcím igazolását (lakcím kártyáját) és TAJ kártyáját, vagy egyéb egészségbiztosítási jogviszonyt igazoló iratát.

Adatfelvétel

Az adatfelvételt végző dolgozónak az informatikai rendszerben meg kell indítania egy új véradás adatfelvételét.

Az adatbázisban a keresést TAJ, név és születési idő alapján kell elvégezni.

A keresést akkor is el kell végezni, ha a jelentkező állítása szerint még nem adott vért.

Adatfelvétel

Véradási szándékkal a véradás helyszínén megjelenő új jelentkező személyi és véradásra vonatkozó adatait rögzíteni, a már nyilvántartásban szereplő véradó adatait egyeztetni kell.

Az adatok egyeztetése után, ki kell nyomtatni a véradó bizonylatot a kérdőív-nyilatkozat hátoldalára. A nyilatkozatra a számítógép automatikusan rányomtatja a vérvételi sorszámot.

Vonatkozás vérvételi sorozámcímke
kódra esetén

VÉRADÓ BIZONYLAT

Ellátás vércsoport
címke helye

Véradó adatai		
OVSz azonosító:		

TAJ:
Családi név: null
Utónév: null
Születési név:
Születési dátum:
Anyja leánykori neve:

Irányítószám:
Telephely:
Ulica:
Házszám, emelet, ajtó:
Telefonszám:
null

Véradások száma: Egyéb nyilvántartás : null + Számítógépes nyilvántartás: null

Jelenlegi véradás: Vérgyűjtési hely:

Toberző szervezet:

Vérvételi szám	Adatfelvevő	Vonatkozás vérvételi sorozámcímke vérvétel esetén
----------------	-------------	---

Orvosi kivizsgálás:

Dátum	Szorult-e trombocita aggregációt gátló szert 14 napon belül?		Kapott transzfúziót valaha?		Vérvétel	Palma	Hemoglobin	Tesztcsomag
Kiszűrés:	Igen	Nem	Igen	Nem	Igen	Igen	g/l	kg
Megjegyzés:								
Orvosi észrevétel:					Kivizsgáló orvos aláírása:			
Kód	Kezdő dátum	Záró dátum	Megnevezés			Dátum		

A kérdőívet a valóságnak megfelelően töltöttem ki
Kérdésekre volt lehetőségem, valamennyi feltett kérdésre kielégítő választ kaptam
Kiszűréseim okáról és annak időtartamáról kielégítő tájékoztatást kaptam
A.....kódú lelet(ek) eredeti példányát átvettem

☐
☐
☐
☐

Vérvétel

Véradó aláírása

Hemoglobinométer QA száma			Ronszultó tünetei			Vércsúskor előkészítette	
Vérvételi eszköz típusa		gyógyászati száma					Kartellőfeladást végezte
Vérvételi mértékárjeg QA száma							
Csőbevezető QA száma			Eszelési lap			Vérnyomást végezte	
Composool tálcák QA száma			Igen	Nem			
Kezdet:	óra	perc	Vége:	óra	perc	Mennyiség:	
A teljes vér feldolgozásra átadható?			Igen	Nem		Vérgyűjtő egység vezetője	

ORSZÁG

NYILATKOZAT A 2014/1. sz. ELŐZETES TAJÉKOZTATÓT elolvastam, megértettem.

Tudomásom szerint vérem gyógyító célra felhasználható.

IGEN
☐ NEM
☐

Hozzájárulok, hogy az Országos Vérellátó Szolgálat, vagy az általa megbízott intézet:

- tolván vért vegyen, valamint az alábbi vizsgálatokat elvégezze, személyi és egészségügyi állapotomra vonatkozó adataimat az adatkezelésre vonatkozó jogszabályok szerint felhasználja,
- vérértékszervezéshez és donor megbecsüléshez szükséges adataimat (név, születési dátum, vércsoport, vérérték- száma, időpontja) a Magyar Vértökeztetnek átadja.

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

.....
vérértő aláírása

VÉRADÓI KÉRDŐÍV

Kérjük, válaszoljon az alábbi kérdésekre, melyek az Ön vérértára való alkalmasságát és vértének gyógyításra való felhasználhatóságát segítik eldönteni. Részletes megbeszélésre az orvosi vizsgálaton lesz módja.

Általános kérdések:

- Egészségének éri-e magát? _____
- Jelenleg szed-e valamilyen gyógyszert? _____
- Szedte-e a tájékoztatóban szereplő gyógyszerek valamelyikét? _____
- Keszeli-e valamilyen betegséggel? _____
- Előfordul-e, hogy szédül, vagy eszméletét veszti? _____
- Dolgozik-e veszélyes, mérgező vegyszerekkel, vagy fertőző anyaggal? _____
- Dolgozik-e magasban, vagy veszélyes helyen (daru, reptér, gép stb.)? _____
- Ejzenkéntként van-e gyakori vizezési panasz, fokozott folyadék igény? _____
- Tud-e arról, hogy családjában előfordult a Creutzfeldt-Jakob betegség? _____
- Élt-e 1980 és 1996 között összesen legalább egy évet az Egyesült Királyságban? _____

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

Élete során:

- Véradás után volt-e panasz? _____
- Kiszúrta-e már vérértékből valami miatt? _____
- Hazmált-e injekciós kábítószer? _____
- Kapott-e vért, vérkészítményt? _____
- Kapott-e emberi eredetű hormonkészítményt, volt-e szövet, szerv átültetése? _____
- Kapott-e sugárkezelést? _____
- Volt-e indokolatlan fogyás, láz, nyirokcsomó duzzanata? _____

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

Korábbi, vagy jelenlegi betegségei:

- Szívbetegség _____
- Vesebetegség _____
- Dagmátos betegség _____
- Vérnyomás betegség _____
- Epilepszia, görcsös állapot _____
- Hormonbetegség, cukorbetegség _____
- Vérsejtgyengeség, vérszegység, trombózis _____
- Nemi betegség, AIDS betegség, HIV fertőzés _____
- Allergiás betegség (asztma, étel-, gyógyszer allergia stb.) _____
- Fertőző betegség (sérgezés, májgyulladás, tüdőbetegség, stb.) _____
- Egyéb betegség _____

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

Az utóbbi három évben:

- Járt-e kórházban? _____
- Volt-e a környezetében, családjában fertőző beteg? _____

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

Egy éven belül:

- Kapott-e védőoltást? _____
- Kapott-e tetoválást, füllyukasztást, testékszert, akupunktúrás kezelést? _____
- Volt-e endoszkopos vizsgálata? _____
- Volt-e állatkezelése? _____
- Volt-e kullancs-csapása? _____
- Volt-e műtete, balesete? _____
- Volt-e fertőzés átvitele szempontjából kockázatos nemi kapcsolata? (! lásd a tájékoztatót !)

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

IGEN
☐ NEM
☐

Egy hónapon belül:

- Volt-e láz, sejtése, fogkezelése? _____

IGEN
☐ NEM
☐

Kérdés csak nőnek:

- Jelenleg terhes-e, egy éven belül volt-e terhessége, terhesség-megszakítása? _____

IGEN
☐ NEM
☐

ORSZÁGOS

Donorkérdőív kitöltése

A véradónak, még a laboratóriumi- illetve orvosi kivizsgálás előtt, az előzetes tájékoztató alapján írásban nyilatkoznia kell arról, hogy:

a véradásról a tájékoztatást megkapta,

az általa közölt információk a valóságnak megfelelőek,

véré a legjobb tudása szerint gyógyítási célra felhasználható.

Laboratóriumi vizsgálat

Kötelezően elvégzendő vizsgálatok:

- hemoglobin-mérés (Hb),
- első véradóknál klinikai AB0 („egyoldalás”) vércsoport-meghatározás.

A mintavétel ujjbegy szúrásából történik

Orvosi vizsgálat

A feltett kérdések alapján az orvosnak kétséget kizáróan meg kell tudnia állapítani, hogy a véradó alkalmas-e véradásra, nem tartozik valamilyen rizikócsoporthoz, nincs-e a véradó egészségének megóvása szempontjából vérvételt kizáró ok.

Orvosi vizsgálat

A véradót a kivizsgáló orvosnak meg kell vizsgálnia. Ennek során kell értékelnie a hemoglobinin értéket, és el kell végezni a véradó fizikális vizsgálatát.

- általános és higiénés állapot felmérése
- bőr és nyálkahártya megtekintése
- vérnyomás és pulzus vizsgálata
- szív és tüdő meghallgatása

A véradó alkalmassága

Az alkalmasságról orvosnak kell döntenie az azonosítást követően, a kórelőzmény felvétele, fizikális és laboratóriumi vizsgálat alapján. Amennyiben a véradó minden feltételnek megfelel, az orvos engedélyezi a véradást.

A véradó kiszűrése

Ha a jelentkező valamilyen ok miatt véradásra alkalmatlan, akkor őt az orvosnak ki kell zárni a véradásból, és tájékoztatni kell a kiszűrés okáról és időtartamáról.

A kizárás kódját és időtartamát fel kell tüntetni a donorbizonylaton.

A véradó kiszűrése

A kiszűrés lehet ideiglenes, vagy végleges.

Leggyakoribb kiszűrési okok:

- hemoglobin eltérés
- herpesz, megfázás,
- vérnyomás problémák, szapora pulzus
- tetoválás, testékszer,
- alacsony testsúly

Vérvételi zsák előkészítés

A vérvétel egy többrészes vérvételi zsákrendszerbe történik.

Az orvosi vizsgálat után a vérvételi bizonylat információi alapján kell elkezdeni az előkészítést.

Felragasztják a bizonylatra a sorszám címkét.

A zsákokra is fel kell ragasztani a sorszám címkét, a vércsoport címkét, jelezni kell a vérvétel dátumát, idejét.

Jelezni kell a véradó nemét.

A mintacsöveket is el kell látni sorszám címkével.

Véradás

Az elkészült vérvételi zsák, a mintacsövek, a donorbizonylat polietilén tasakba kerül, majd azonosítás után a véradó kezébe.

A véradó elhelyezkedése után megtörténik az alkalmas véna megkeresése.

Véradás

Az alkalmas véna kiválasztását követően a kar leszorítása, és a kiválasztott rész előkészítése a véradáshoz a használatos bőrfertőtlenítővel.

Az egyik legfontosabb művelet, mivel a szűrés után már minden zárt rendszerben történik.

Véradás

A vérvétel megkezdése előtt a vérvételi zsákot elhelyezik a vérvételi rázómérlegen.

A vérvételi rázómérleg vérvétel alatt folyamatos billegéssel biztosítja a zsákban levő alvadásgátló és a vér folyamatos keveredését.

Jelzi, és lezárja a vérvételi szárat, amint lefolyt a 450 ml vér.

Jelzi a véradás teljes idejét.

Ha az áramlással probléma van, sípolással jelez.

Adminisztráció

A véradás lebonyolítása után az informatikai rendszerben rögzíteni kell a véradáshoz kapcsolódó minden információt.

Egy technikai kérdőívet is ki kell tölteni, ahol a véradás folyamán használt összes eszköz egyedi azonosítóját is fel kell tüntetni.

Mintacsövek

A vércsoport-szerológiai kivizsgáláskor az automatákon történő vércsoport vizsgálatokhoz EDTA típusú alvadásgátlót tartalmazó műanyagcsövet használunk (6 ml) .

A vírusvizsgálatokhoz, beleértve a szifilisz vizsgálatot is, egy natív csövet (9 ml) kell biztosítani.

Mintacsövek vétele

A mintacsöveket a vénapunkciót követően a mitavételi tasak törőzárának megtörése után, a tasakból kell venni.

A vérvételi zsák felé az áramlást ezután kell biztosítani.

A vérminták tárolása

A vérmintákat kémcsőállványba helyezzük.

Külön az alvadásgátolt és külön a natív mintacsöveket.

Vérvételi zsák kezelése

A vérvétel befejezése után a vérvételi zsákon a szárat az előírás szerint kell hegeszteni, majd a vérzsákot gondosan csomagolva a polietilén tasakjában a Compocool tároló rendszerre helyezni.

COMPOCOOL® tároló és szállító rendszer:

A COMPOCOOL® szállító rendszerként is szolgál, alkalmas a teljes vér a vérvétel helyszínéről a tároló, illetve a feldolgozó helyre történő eljuttatására. 10-25° C közötti környezeti hőmérsékleten egyetlen COMPOCOOL® hűtőbetét kapacitása alkalmas arra, hogy 8 egység teljes vért 3 órán belül 20° C \pm 2° C -ra lehűtsön. Ezt a hőmérsékletet ezután kb. 20 órán át képes megtartani.

Összeolvasás

A vérzsákok vérvételi számát és vércsoportját összeolvassák a bizonylaton szereplő adatokkal.

A vérzsákok számát egyeztetik a szállítólevélen levő vérek számával.

A vírusszerológiai és vércsoportszerológiai mintacsövek számának egyeznie kell a vérzsákok számával.

Szállítólevél összeállítása

Ellenőrizni kell:

A donorbizonylat alapján a vércsoport azonosságot, a vérvételi zsákon a mintacsöveken az előírásoknak megfelelő címkék, adatok meglétét.

